
Концептуальні основи розвитку системи бухгалтерського обліку в умовах запровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності

УДК 657.37

К.В. БЕЗВЕРХИЙ, *к. е. н.*,
головний бухгалтер ТОВ «Нью-Паріс», м. Київ

НАЦІОНАЛЬНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА МСФЗ ЯК СКЛАДОВА ОБЛІКОВО-ЗВІТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Нові вимоги господарювання в умовах постінформаційного розвитку суспільства потребують забезпечення системи управління якісною обліково-звітною інформацією і особливо її підсумковою складовою – фінансовою звітністю. Запровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні потребує їх належного теоретичного, організаційного та методичного забезпечення. Звідси, особливого значення набуває питання складання фінансової звітності за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку і фінансової звітності (*надалі* – МСФЗ) як складової обліково-звітної інформації підприємства.

Відповідно до п. 12¹.2 ст. 12¹ Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами. Такі суб'єкти господарювання відповідно до п. 12¹.1 ст. 12¹ Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» для складання фінансової звітності застосовують міжнародні стандарти, якщо вони не суперечать цьому Закону та офіційно оприлюднені на веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики. Проте, на

сьогодні, на веб-сайті Міністерства фінансів України (<http://www.minfin.gov.ua>) немає оновлених версій офіційного перекладу МСФЗ, які вже вступили в силу з 01.01.2013 р. Зокрема, МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності», МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації», МСБО 1 «Подання фінансової звітності», МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 19 «Виплати працівникам», МСБО 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність», МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства», МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання», МСБО 34 «Проміжна фінансова звітність», КТМФЗ 20. Тому необхідно звернутися до п. 16 МСБО 1 «Подання фінансової звітності», в якому вказується, що суб'єкт господарювання не повинен характеризувати фінансову звітність як таку, що відповідає МСФЗ, якщо вона не відповідає усім вимогам МСФЗ. Виходячи з наведеного вище, можна зробити висновок, що якщо офіційний переклад МСФЗ, наведений на веб-сайті Міністерства фінансів України застарілий, то звітність вітчизняних підприємств, складених за МСФЗ, не може вважати такою, що відповідає вимогам міжнародних стандартів.

Дослідження практики застосування МСФЗ в Україні в 2012 р. показало, що 46 % респондентів зауважили недоступність та незрозумілість інформації з МСФЗ, 75 % опитуваних вказали, що застосування МСФЗ несвоєчасне [1]. Було наведено наступні складності застосування МСФЗ:

- а) брак фінансування;
- б) невідповідність національного законодавства;
- в) відсутність знань, досвіду та навичок у бухгалтерів; г) недосконалість програмного забезпечення [1].

Щодо якості перекладу на українську мову офіційних МСФЗ, які знаходяться і оприлюднені на веб-сайті Міністерства фінансів України, доцільно навести приклад для порівняння з оригіналом (табл. 1).

Фрагмент перекладу п. 46 МСБО 1 «Подання фінансової звітності»

МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [2]	IAS 1 «Presentation of Financial Statements» [3]	МСФО 1 «Представление финансовой отчетности» [4]
<p>Суб'єкт господарювання зберігає подання та класифікацію статей у фінансовій звітності від одного періоду до іншого, якщо тільки:</p> <p>а) не є очевидним (внаслідок суттєвої зміни в характері операцій суб'єкта господарювання або огляду його фінансової звітності), що інше подання чи інша класифікація будуть більш доцільними з урахуванням критеріїв щодо обрання та застосування облікових політик у МСБО 8;</p> <p><u>б) МСФЗ не вимагає зміни в поданні.</u></p>	<p>An entity shall retain the presentation and classification of items in the financial statements from one period to the next unless:</p> <p>a) it is apparent, following a significant change in the nature of the entity's operations or a review of its financial statements, that another presentation or classification would be more appropriate having regard to the criteria for the selection and application of accounting policies in IAS 8; or</p> <p><u>b) an IFRS requires a change in presentation.</u></p>	<p>Предприятие должно оставаться неизменными представление и классификацию статей в финансовой отчетности от периода к периоду, за исключением следующих случаев: а) в результате значительного изменения в характере деятельности предприятия или анализа его финансовой отчетности становится очевидным, что иное представление информации или иная классификация были бы более приемлемыми с учетом критериев выбора и применения учетной политики, установленных в МСФО (IAS) 8; или</p> <p><u>б) какой-либо МСФО требует изменения в представлении информации.</u></p>

Як видно з табл. 1 переклад МСФЗ потребує доопрацювання. На нашу думку, належить використовувати МСФЗ на мові оригіналу для уникнення вищевказаних помилок. Проте це вимагає відповідної кваліфікації фахівців із знання іноземної мови.

Використання МСФЗ на мові оригіналу зменшить видатки на переклад та підтримку актуалізації текстів МСФЗ, що знаходяться на офіційному веб-сайті Міністерства фінансів України.

У вітчизняних П(С)БО викладені такі відмінності щодо складання фінансової звітності в порівнянні з МСФЗ: а) наведено регламентовану форму фінансового звіту, окрім цього змінювати деталізацію статей не передбачено; б) не передбачено окремих рядків для фінансових активів, фінансові активи можуть поєднуватись з не фінансовими, наприклад, інша дебіторська заборгованість; в) відсутній окремий рядок для розкриття інформації про результати переоцінки довгострокових і поточних фінансових інвестицій тощо.

Так, наприклад, у п. 82 МСБО 1 «Подання фінансової звітності» зазначено, що фінансовий звіт про прибутки та збитки (вітчизняний аналог – Звіт про фінансові результати (т. ф. № 2) повинен включати інформацію про інші сукупні прибутки або збитки [1]. Тим не менш, у вітчизняному Звіті про фінансові результати (т. ф. № 2) цей показник відсутній.

22.10.2012 р. Міністерство фінансів України оприлюднило Проект наказу «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» [5], в якому наводиться напрям реформування фінансової звітності. Основна ідея вищенаведеного проекту полягає у адаптації форм фінансової звітності до загальних вимог МСФЗ, а саме:

1) з Балансу (Звіту про фінансовий стан) виключені розділи та статті незрозумілого походження, всі статті суворо класифіковані за критерієм оборотності / необоротні;

2) у Балансі (Звіті про фінансовий стан) з'явилася окрема стаття щодо поточного податку на прибуток;

3) у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) з'явилися дані про сукупний прибуток;

4) зі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) виключені надзвичайні статті;

5) зі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) вилучена стаття ПДВ;

б) Звіт про рух грошових коштів може представлятися як прямим, так і непрямим способом.

Разом з тим, можна відмітити деякі відмінності між МСФЗ та новими формами, які наведені в проєкті:

а) у Балансі (Звіті про фінансовий стан) не виділені спеціальні статті за окремими фінансовими активами і зобов'язаннями;

б) визначення іншого сукупного доходу не дає вичерпного переліку відповідних елементів;

в) у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) наводиться інформація про дивіденди на акцію;

г) у Звіті про сукупний прибуток не показано поділ сукупного прибутку за критерієм можливості перекласифікації.

Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва провела нараду щодо змін у веденні бухгалтерського обліку, запропонованих проєктом вищевказаного наказу Міністерства фінансів України, і зробила висновок, що даний проєкт наказу не полегшить роботу бізнесу, а навпаки ускладнить. Фахівці стверджують, що документ у його нинішньому варіанті не може бути підтриманий. Існує чимало недоліків, які виникають при заповненні бухгалтерської звітності, які потребують врегулювання. Зокрема, це стосується питання визначення суттєвості статей балансу [13].

Таким чином, станом на 01.02.2013 р. так і немає адаптованих форм фінансової звітності відповідно до вимог МСФЗ. Відсутність оновлених офіційних редакцій МСФЗ на веб-сайті Міністерства фінансів України, унеможливує ведення бухгалтерського обліку вітчизняними підприємствами відповідно до міжнародних стандартів. Переклад МСФЗ ставить під сумнів його відповідність оригіналу, що стає перепорою для їхнього адекватного розуміння та використання в практичній діяльності підприємств, що складають фінансову звітність за МСФЗ.

Список використаних джерел

1. Дослідження практики застосування МСФЗ в Україні: експертне опитування [Електронний ресурс]. – Режим

- доступу: http://rnba.com.ua/wp-content/uploads/2012/10/2012-Research_result_IFRS-ppt.pdf.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/320282/file/IAS%2001.pdf>.
 3. International Accounting Standard 1 Presentation of Financial Statements [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2012/ifric20.pdf>.
 4. Международный стандарт финансовой отчетности 1 «Представление финансовой отчетности» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www1.minfin.ru/common/img/uploaded/library/no_date/2012/IAS_01.pdf.
 5. Проект наказу «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article%3fart_id=354585&cat_id=60406.

УДК 657.411.1

А.В. БОДНАРЧУК, *м.н.с.,*
ННЦ "Інститут аграрної економіки" НААН, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

Одним з елементів ефективного управління підприємством та економікою в цілому в ринкових умовах є прийняття обґрунтованих, економічно-ефективних рішень. Необхідною умовою прийняття таких рішень є наявність достовірної, вичерпної інформації, яка відповідає галузевим особливостям та адаптована до вимог сучасної економіки. Роль інформації про фінансово-майновий стан суттєво зростає в сучасних умовах ведення підприємницької діяльності і є важливим засобом конкурентної боротьби.

Основним джерелом інформації для прийняття обґрунтованих рішень при визначенні рентабельності та ефективності використання власного капіталу є фінансова звітність. Готуючи фінансову звітність, необхідно дотримуватись